

ΑΡΧΗ ΡΑΔΙΟΤΗΛΕΟΡΑΣΗΣ ΚΥΠΡΟΥ

(ΥΠΟΘΕΣΗ ΑΡ. 30/2019(92))

ΑΥΤΕΠΑΓΓΕΛΤΗ ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ ΠΙΘΑΝΩΝ ΠΑΡΑΒΑΣΕΩΝ ΑΠΟ ΤΟΝ ΤΗΛΕΟΠΤΙΚΟ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟ «ALPHA ΚΥΠΡΟΥ» ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑ ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ «ALPHA TELEVISION CYPRUS LIMITED»

Ημερομηνία Απόφασης: 25 Σεπτεμβρίου, 2019

Ενώπιον: κ.κ. Ρόνας Πετρή Κασάπη, Προέδρου, Μαρίας Κούσιου, Αντιπροέδρου, Σέργιου Ποΐζη, Τάσου Κυρμίτση, Αγγελικής Λαζάρου, Χρύσως Τσόκκου και Πάνου Κανελλόπουλου, Μελών.

ΑΠΟΦΑΣΗ

Η Αρχή Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου στην παρούσα υπόθεση εξετάζει αυτεπάγγελτα τις από μέρους του οργανισμού πιθανές παραβάσεις των άρθρων 26(1)(α), 26(1)(ε) και 29(1) του περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Οργανισμών Νόμου 7(Ι)/98 (όπως αυτός τροποποιήθηκε μεταγενέστερα) και των Κανονισμών 21(1), 21(3) και 28(1) των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Κανονισμών του 2000 (Κ.Δ.Π. 10/2000).

Τα πιο πάνω άρθρα προνοούν τα εξής:

«26.-(1) Οι εκπομπές κάθε αδειούχου τηλεοπτικού ή ραδιοφωνικού οργανισμού πρέπει να διέπονται από τις αρχές –

α) Της αντικειμενικότητας, της πληρότητας και της επικαιρότητας της πληροφόρησης.

Η πληρότητα του προγράμματος μη θεματικού τηλεοπτικού ραδιοφωνικού οργανισμού διαφαίνεται:

(i) Από το ποσοστό των ενημερωτικών προγραμμάτων, εξαιρουμένων των δελτίων ειδήσεων, που μεταδίδονται μεταξύ των ωρών 12.00 και 24.00, το οποίο δεν πρέπει να είναι χαμηλότερο του 7% του ολικού χρόνου εκπομπής στη διάρκεια μιας εβδομάδας·

(ii) από το ποσοστό των πολιτιστικών προγραμμάτων που μεταδίδονται μεταξύ των ωρών 12.00 και 24.00, το οποίο πρέπει να αποτελεί τουλάχιστο το 2% του χρόνου της εκπομπής, εκτός του χρόνου των ειδήσεων, αθλητικών εκδηλώσεων, τηλεοπτικών / ραδιοφωνικών παιγνιδιών, διαφημίσεων ή των υπηρεσιών τηλεαγοράς:

Νοείται ότι τα πιο πάνω ποσοστά θα εφαρμόζονται και για τους τηλεοπτικούς οργανισμούς κωδικοποιημένων εκπομπών μόνο αναφορικά με το πρόγραμμά τους που μεταδίδεται σε μη κωδικοποιημένη μορφή·

.....
(ε) του σεβασμού της προσωπικότητας, της υπόληψης και του ιδιωτικού βίου του ατόμου»

«29(1) Οι τηλεοπτικοί οργανισμοί έχουν υποχρέωση να διασφαλίζουν ότι οι εκπομπές τους δεν περιλαμβάνουν προγράμματα τα οποία ενδέχεται να βλάψουν σοβαρά τη σωματική, την πνευματική ή την ηθική ανάπτυξη των ανηλίκων και ιδίως προγράμματα που περιέχουν πορνογραφικές σκηνές ή σκηνές αδικαιολόγητης βίας».

Οι πιο πάνω Κανονισμοί αναφέρουν τα ακόλουθα:

«21(1) Οι σταθμοί λαμβάνουν μέτρα, ώστε οι εκπομπές να ευρίσκονται στο ποιοτικό επίπεδο που επιβάλλει η κοινωνική αποστολή του ραδιοφώνου και της τηλεόρασης και η πολιτιστική ανάπτυξη της χώρας».

«21(3) Οι σταθμοί υποχρεούνται όπως σ' όλες τις εκπομπές (συμπεριλαμβανομένων και των διαφημίσεων) διασφαλίζουν σεβασμό προς την προσωπικότητα, την τιμή, την υπόληψη, τον ιδιωτικό βίο, την επαγγελματική, επιστημονική, κοινωνική, καλλιτεχνική, πολιτική ή άλλη συναφή δραστηριότητα κάθε προσώπου, η εικόνα του οποίου εμφανίζεται στην οθόνη ή το όνομα του οποίου μεταδίδεται από σταθμό ή γίνεται αναφορά ή μεταδίδονται γι' αυτό στοιχεία τέτοια που οδηγούν στην αναγνώριση της ταυτότητας του. Η πιο πάνω υποχρέωση επεκτείνεται αναφορικά με κάθε άτομο ή την εικόνα γενικά του ανθρώπου ως ατόμου ή μέλους ομάδας».

«28(1) Τα πρόσωπα που συμμετέχουν ή αναφέρονται σε εκπομπή απολαύουν δίκαιης, ορθής και αξιοπρεπούς συμπεριφοράς».

Υστερα από σχετική απόφαση, η Αρχή Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου με επιστολή της ημερομηνίας **18.07.2019** έθεσε ενώπιον του οργανισμού τις διερευνώμενες παραβάσεις, καλώντας τον οργανισμό να υποβάλει, εάν επιθυμεί, τις απόψεις τις εξηγήσεις και / ή τις παραστάσεις και / ή τις θέσεις του αναφορικά με την πιθανές παραβάσεις, γραπτώς και/ή προσωπικώς, ως επιλέξει, είτε αυτοπροσώπως και/ή μέσω αντιπροσώπου και/ή μέσω δικηγόρου της επιλογής του. Η Αρχή ενημέρωσε τον οργανισμό πως εάν επιθυμεί να υποβάλει τις απόψεις του γραπτώς, να τις υποβάλει εντός εικοσιπέντε (25) ημερών από τη λήψη της πιο πάνω επιστολής και εάν επιθυμεί να υποβάλει τις απόψεις του προσωπικώς, να πληροφορήσει σχετικά την Αρχή, το αργότερο εντός δεκατεσσάρων (14) ημερών από τη λήψη της πιο πάνω επιστολής, ώστε να ειδοποιηθεί ανάλογα με ειδική επιστολή. Η Αρχή ενημέρωσε, επιπλέον, τον οργανισμό να δηλώσει κατά πόσον επιθυμεί να επιθεωρήσει το διοικητικό φάκελο της υπόθεσης. Τονίστηκε, επίσης, ότι σε περίπτωση που δεν ληφθεί οποιαδήποτε απάντηση μέσα στις πιο πάνω προθεσμίες η Αρχή Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου θα προχωρήσει στη λήψη απόφασης χωρίς την απάντηση του Οργανισμού.

Οι διερευνώμενες παραβάσεις που τέθηκαν υπόψη του οργανισμού εκτίθενται στα πιο κάτω υποστοιχεία 1 – 6:

1. Στις **26.02.2019**, μεταξύ των ωρών **15:30 – 16:30**, ο οργανισμός μετέδωσε το πρόγραμμα «**Με Αγάπη Χριστιάνα**», κατά τη διάρκεια του οποίου συζητήθηκε «**περιστατικό μπούλινγκ**» σε δημοτικό σχολείο, που δεν διεπόταν από την αρχή του σεβασμού της προσωπικότητας και του ιδιωτικού βίου ανήλικων παιδιών, κατά παράβαση του άρθρου **26(1)(ε)** του περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Οργανισμών Νόμου 7(Ι)/98 (όπως αυτός τροποποιήθηκε μεταγενέστερα).

Συγκεκριμένα, στο πλαίσιο του προγράμματος, το οποίο έφερε την ένδειξη «**Κ**» μεταδόθηκε, μεταξύ άλλων, ο εξής διάλογος:

- **Μέλος του πάνελ (Βαρβάρα Ζαχαρίου):** «Θα περάσουμε σε ένα φαινόμενο που παίρνει τεράστιες διαστάσεις, νομίζω το βλέπουμε όλοι. Το βιώνουμε είτε στο σπίτι μας, είτε στο διπλανό το σπίτι. Είναι το μπούλινγκ, τα θύματα μπούλινγκ, αλλά και αυτοί που ασκούν μπούλινγκ. Και αφορμή στάθηκε ένα κείμενο που είχε αναρτήσει η **Θέκλα Κυριάκου**, υπήρξε παρουσιάστρια στο παρελθόν, σίγουρα αρκετοί από εμάς την ξέρουμε, τη γνωρίζουμε, τη θυμόμαστε, καθώς η κόρη της οκτώμισι χρονών εδώ και αρκετό καιρό από τη δευτέρα δημοτικού είναι τώρα **8.5**, στην τρίτη - τετάρτη δημοτικού, εδώ και ένα – δύο χρόνια είναι θύμα μπούλινγκ από ένα συγκεκριμένο παιδί στο σχολείο. Και λέει ότι μέχρι χθες, το συγκεκριμένο κείμενο, έλεγε ότι μέχρι χθες προσπαθούσα να πω στο παιδί μου να αγνοεί το συγκεκριμένο κοριτσάκι, να μην του δίνει ούτε δικαιώματα, που δεν του δίνει δικαιώματα, αλλά να το αγνοεί, να μην δίνει περισσότερη τροφή ώστε να δέχεται περισσότερο μπούλινγκ. Μέχρι χθες που το παιδί που ασκεί μπούλινγκ στην κόρη της Θέκλας έφτασε στο σημείο να την χτυπήσει μαζί με ένα ακόμα ένα παιδί στο σχολείο».
- **Παρουσιάστρια (Χριστιάνα Αριστοτέλους):** «Άρα δύο κορίτσια την χτύπησαν».
- **Μέλος του πάνελ (B.Z.):** «Ναι. Μπήκε στη συμμορία και ένα δεύτερο παιδί, δηλαδή. Πήγε να το πάρει το παιδί από το σχολείο ο παππούς του, έκλαιγε με λυγμούς, ρώτησε το παιδί τι έχει, ευτυχώς είναι από αυτά τα παιδάκια που μιλούν και δεν το κρύβουν και δεν το κρατάνε μέσα τους. Είπε ακριβώς τι είχε γίνει μάλιστα πήγαν και Πρώτες Βοήθειες και διαπίστωσαν ότι υπήρχαν μώλωπες στην πλάτη του παιδιού και τότε έγινε έξαλλη εννοείται (εμφαντικά) η Θέκλα, η μητέρα του παιδιού, διότι συμβαίνει επανειλημμένα. Μίλησε στους δασκάλους και οι δάσκαλοι αγνοούσαν παντελώς το περιστατικό. Μάλιστα, γράφει συγκεκριμένα στο κείμενό της ότι όταν πήγε και το κατήγγειλε το κοριτσάκι ότι την χτύπησε ή της άσκησε μπουλινγκ, είπε το συγκεκριμένο παιδί; Αποκλείεται. Αυτή ήταν η απάντησή του...».
- **Παρουσιάστρια:** «Των δασκάλων, ας πούμε;»
- **Μέλος του πάνελ (B.Z.):** «Του εκπαιδευτικού, ναι, των δασκάλων, της διεύθυνσης και όλα αυτά. Εντάξει, είναι ένα περιστατικό που όταν το διαβάσαμε όλους μας σόκαρε, γιατί πραγματικά παίρνει τεράστιες διαστάσεις όλο αυτό. Παιδάκια οκτώ οκτώμιση ετών να κάνουν μπούλινγκ. Πώς γίνεται;».

- **Παρουσιάστρια:** «Και να χτυπούν».
- **Μέλος του πάνελ (B.Z.):** «Και να χτυπούν. Πώς γίνεται; Πώς τα έχουν μέσα στο μυαλό τους;»
- **Παρουσιάστρια:** «Και πώς αντιδράς και σαν γονιός. Πραγματικά πώς αντιδράς;».
- **Μέλος του πάνελ (B.Z.):** «Και η μητέρα του θύματος και η μητέρα του θύτη. Και έχει να κάνει πολύ με την οικογένεια, γιατί στο κείμενο, δεν ξέρω αν είναι της παρούσης, υπήρχε από τη συγκεκριμένη οικογένεια, χωρίς να θέλουμε να στοχοποιήσουμε μια συγκεκριμένη οικογένεια, σύμφωνα πάντα με το κείμενο της Θέκλας, υπήρχε στο παρελθόν πριν από αρκετά χρόνια, παρόμοιο περιστατικό που προήλθε από αυτή την οικογένεια. Πάντως, επειδή μιλήσαμε με τη Θέκλα, δεν ήθελε να δώσει περισσότερη έκταση, γιατί σήμερα το πρωί ήδη μίλησε με το σχολείο, με τη διεύθυνση, με τους δασκάλους».
- **Παρουσιάστρια:** «Τι είναι αυτό που τους έκανε όμως αυτή τη φορά να την πάρουν πιο σοβαρά;».
- **Μέλος του πάνελ (B.Z.):** «Μάλλον ο τρόμος του να πάρει διαστάσεις και να δει το φως της δημοσιότητας».
- **Μέλος του πάνελ (Χάρης Παπαθεοχάρους):** «Εάν αυτό τους φοβίζει τότε, μακάρι όλοι όσοι έχουν περάσει από ένα τέτοιο συμβάν να βγαίνουν να το λένε στις τηλεοράσεις».
- **Μέλος του πάνελ (Τάσος Ευαγγέλου):** «Πραγματικά είναι θλιβερό».
- **Μέλος του πάνελ (Χ.Π.):** «Αν πρέπει να παίρνεις αυτό το μέτρο».
- **Μέλος του πάνελ (Ιωάννα Λαμπροπούλου):** «Θεωρώ ότι φτάνουμε σε αυτό το σημείο, όμως, για να εισακουστεί μια μάνα που αιτείται για το παιδί της».
- **Μέλος του πάνελ (Χ.Π.):** «Να σου πω κάτι όμως; Πολλές φορές επειδή η μητέρα που δουλεύει σε σχολείο, πολλές φορές όταν έρτουν τζαι πουν οι γονείς ότι εννά σας φκάλω στις τηλεοράσεις, η ατάκα, αυτόματα λύνεται το πρόβλημα».
- **Παρουσιάστρια:** «Μα σε πάρα πολλούς τομείς, Χάρη μου, δυστυχώς, Η τηλεόραση είναι ένα μέσο για να λυθεί πιο σύντομα ένα πρόβλημα. Δυστυχώς αυτό συμβαίνει, που δεν θα έπρεπε να συμβαίνει, αλλά δυστυχώς αυτό γίνεται».

- **Μέλος του πάνελ (Τ.Ε.):** «Μιλάμε όμως για μικρά παιδιά που αυτό θα έπρεπε να τους κάνει να είναι έξτρα προσεκτικοί και να δίνουν περισσότερη προσοχή στο τι συμβαίνει. Ακόμα κι ένα παιδί να ονειρεύεται ρε παιδί μου ότι εν πάση περιπτώσει κάποιος από τους συμμαθητές μπορεί να του ασκούν μπούλινγκ. Γιατί γίνεται μεγάλος ντόρος».
- **Μέλος του πάνελ (Ι.Α.):** «Να το φαντάζεται εννοείς;»
- **Μέλος του πάνελ (Τ.Ε.):** «Ναι, μπορεί να το φαντάζεται λέω εγώ τώρα. Ακόμα κι έτσι όμως να είναι οφείλει ο εκπαιδευτικός να δει τι συμβαίνει και να μιλήσει με ενός γονείς».
- **Μέλος του πάνελ (Ι.Α.):** «Κι είναι ακόμα πιο ανησυχητικό το να συσπειρώνονται περισσότερα παιδάκια εναντίον ενός».
- **Παρουσιάστρια:** «[...] τα παιδιά μπορεί να γίνουν τόσο σκληρά χωρίς να το θέλουν που ο μόνος τρόπος να αντιμετωπιστεί αυτό είναι από τους μεγάλους. Αν δεν μπορείς να συνεννοηθείς ούτε με τους μεγάλους για να λύσεις αυτό το πρόβλημα δεν μπορεί να τα βάλεις τώρα να το βάλεις με ένα μικρό παιδί το οποίο ενδεχομένως κανείς δεν ξέρει τι εικόνες έχει, τι παραδείγματα έχει, γιατί το να ασκήσεις μπούλινγκ σε ένα άλλο παιδί, το να του χτυπήσεις και να γίνεται επανειλημμένα το να ασκείς μπούλινγκ, εννοώ εντάξει κάποια στιγμή, δηλαδή σκέφτου τα δικά μας τα παιδιά να έρθουν μια μέρα ότι το δικό σου παιδί χτύπησε ένα άλλο παιδί. Τι κάνεις; Θα κινήσεις γη και ουρανό να δεις πώς να αντιμετωπίσεις το παιδί σου για να το κόψεις μαχαίρι αυτό το πράγμα».
- **Μέλος του πάνελ (Β.Ζ.):** «Δυστυχώς υπάρχουν γονείς που όχι δεν κάνουν αυτό το αυτονόητο, προκαλούν κάποιες φορές και στα παιδιά τους να είναι πιο επιθετικά».
- **Παρουσιάστρια:** «Παιδιά, εγώ σας είπα, έχω δει πολλά παραδείγματα και έχω ακούσει πολλά παραδείγματα [...]. Σχολικούς αγώνες πάλης και έπαιζαν ξύλο οι γονείς. Δηλαδή πήγαν να δουν τα παιδιά τους σ' ένα άθλημα και στο τέλος έπαιζαν ξύλο, κανονικά, εδερτήκαν οι άνθρωποι. Δηλαδή είναι απαράδεκτο, απαράδεκτο αυτό το πράγμα που έγινα. Αυτά τα παιδιά, τα παιδιά τους, τι εικόνες έχουν; Όταν υπάρχει ένα πρόβλημα, βία».
- **Μέλος του πάνελ (Τ.Ε.):** «Κάπου είχα διαβάσει ότι δεν είναι τα παιδιά που χρειάζονται βοήθεια εννοώ μέσω ψυχολόγων είναι οι γονείς που χρειάζονται».
- **Μέλος του πάνελ (Ι.Α.):** «Για να καθοδηγήσουν σωστά τα παιδιά».
- **Παρουσιάστρια:** «Είναι πολύ μεγάλο πράγμα αυτό, αλλά τελospάντων, τι να πούμε. Μακάρι τουλάχιστον Θέκλα μου να αντιμετωπιστεί το γεγονός έστω και τώρα γιατί σε κανένα παιδάκι δεν αξίζει να περνάει ούτε ζόρι ούτε ν' αγχώνεται να μπει στην τάξη, ούτε να σκέφτεται τι θα του πει ένα άλλο παιδάκι στο σχολείο ούτε οτιδήποτε».

Αν κάποιος δεν μπορεί να περιορίσει το δικό του το παιδί και να το συμμορφώσει τότε είναι δικό τους θέμα που πρέπει να αντιμετωπίσουν. Δεν σημαίνει ότι πρέπει να υποφέρουν τα άλλα τα παιδιά στο σχολείο».

- **Μέλος του πάνελ (Τ.Ε.): «Ακριβώς».**
- **Μέλος του πάνελ (Β.Ζ.): «Κι ακούσαμε πάρα πολλά πράγματα. Άκουσα τις προάλλες όταν μου είπαν μια ιστορία ένα παιδάκι που ήταν θύμα μπούλινγκ από ένα συγκεκριμένο παιδί και επειδή είναι πιο εσωστρεφής και δεν είναι σαν αυτό το παράδειγμα που ευτυχώς μίλησε το παιδί και μιλούσε από την πρώτη στιγμή που συνέβαινε αυτό, άσχετο αν οι ενήλικες αποφάσισαν ότι δεν πρέπει να το ελέγξουμε. Του βγήκε σε ψυχοσωματικά. Έκανε εμετό πριν πάει σχολείο. Ένιωθε πόνο στην κοιλιά».**
- **Παρουσιάστρια: «Βίωνε στρες το παιδί».**
- **Μέλος του πάνελ (Β.Ζ.): «Γιατί αποφάσισαν οι δάσκαλοι ότι δεν θα ελέγξουμε το συγκεκριμένο περιστατικό, δεν συμβαίνει κάτι».**

Σε όλη τη διάρκεια της συζήτησης, στην μισή οθόνη προβάλλονταν φωτογραφίες της Θέκλας Κυριάκου και των παιδιών της. Τα πρόσωπα των παιδιών ήταν καλυμμένα.

2. Στις **26.02.2019**, μεταξύ των ωρών **15:30 – 16:30**, ο οργανισμός μετέδωσε το πρόγραμμα **«Με Αγάπη Χριστιάνα»**, κατά τη διάρκεια του οποίου συζητήθηκε **«περιστατικό μπούλινγκ» σε δημοτικό σχολείο χωρίς ο οργανισμός να εξασφαλίσει ότι δεν ενδέχεται να βλάψει σοβαρά τη σωματική, την πνευματική ή την ηθική ανάπτυξη εμπλεκόμενων ανήλικων παιδιών**, κατά παράβαση του άρθρου **29(1)** του περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Οργανισμών Νόμου 7(Ι)/98 (όπως αυτός τροποποιήθηκε μεταγενέστερα).

Ισχύουν τα γεγονότα του υποστοιχείου 1.

3. Στις **26.02.2019**, μεταξύ των ωρών **15:30 – 16:30**, ο οργανισμός μετέδωσε το πρόγραμμα **«Με Αγάπη Χριστιάνα»**, κατά τη διάρκεια του οποίου **συζητήθηκε «περιστατικό μπούλινγκ» σε δημοτικό σχολείο, που δεν διεπóταν από την αρχή της αντικειμενικότητας**, κατά παράβαση του άρθρου **26(1)(α)** του περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Οργανισμών Νόμου 7(Ι)/98 (όπως αυτός τροποποιήθηκε μεταγενέστερα).

Συγκεκριμένα, η συζήτηση στο πλαίσιο του προγράμματος για το «περιστατικό μπούλινγκ» (ισχύουν τα γεγονότα όπως αναλυτικά καταγράφονται στο υποστοιχείο 1) στηρίχθηκε αποκλειστικά σε μια δημοσίευση που έκανε στον προσωπικό της λογαριασμό στο μέσο κοινωνικής δικτύωσης facebook, μια μητέρα ενός ανήλικου παιδιού, την οποία ανέγνωσε μέλος του πάνελ και σχολίασαν η παρουσιάστρια και όλα τα μέλη του πάνελ. Υπάρχει, επιπλέον, η αναφορά ότι επικοινωνήσαν τηλεφωνικώς με την μητέρα που προέβη στη

δημοσίευση, «η οποία δεν ήθελε να δώσει περισσότερη έκταση, γιατί σήμερα το πρωί ήδη μίλησε με το σχολείο, με τη διεύθυνση, με τους δασκάλους», όπως λέχθηκε.

Δεν έγινε αναφορά σε άλλα στοιχεία ενδεχόμενου διερευνητικού ρεπορτάζ, ούτε αναφέρθηκε εάν ζητήθηκε η άποψη των αρμόδιων φορέων, όπως εκπαιδευτικών ή ψυχολόγων του σχολείου ή του Υπουργείου Παιδείας. Οι τοποθετήσεις της παρουσιάστριας και των μελών του πάνελ παρουσίασαν ως γεγονότα τους ισχυρισμούς που διατυπώθηκαν στη δημοσίευση στο κοινωνικό δίκτυο facebook, χωρίς να παραθέσουν άλλα στοιχεία που να διασταυρώνουν ή να τεκμηριώνουν ή/και να παρουσιάζουν το φαινόμενο του μπούλινγκ σε ένα πλαίσιο που περιλαμβάνει απόψεις εξειδικευμένων ειδικών ή/και επαγγελματιών που εργάζονται με παιδιά.

4. Στις **26.02.2019**, μεταξύ των ωρών **15:30 – 16:30**, ο οργανισμός μετέδωσε το πρόγραμμα **«Με Αγάπη Χριστιάνα»**, κατά τη διάρκεια του οποίου συζητήθηκε **«περιστατικό μπούλινγκ» σε δημοτικό σχολείο, που δεν βρισκόταν στο ποιοτικό επίπεδο που επιβάλλει η κοινωνική αποστολή της τηλεόρασης και η πολιτιστική ανάπτυξη της χώρας**, κατά παράβαση του **Κανονισμού 21(1)** των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Κανονισμών του 2000 (Κ.Δ.Π. 10/2000).

Ισχύουν τα γεγονότα του υποστοιχείου 1.

5. Στις **26.02.2019**, μεταξύ των ωρών **15:30 – 16:30**, ο οργανισμός μετέδωσε το πρόγραμμα **«Με Αγάπη Χριστιάνα»**, κατά τη διάρκεια του οποίου συζητήθηκε **«περιστατικό μπούλινγκ» σε δημοτικό σχολείο, χωρίς ο οργανισμός να διασφαλίσει σεβασμό προς την προσωπικότητα και τον ιδιωτικό βίο ανήλικων παιδιών για τα οποία μεταδόθηκαν στοιχεία τέτοια που οδηγούν στην αναγνώριση της ταυτότητάς τους**, κατά παράβαση του **Κανονισμού 21(3)** των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Κανονισμών του 2000 (Κ.Δ.Π. 10/2000).

Ισχύουν τα γεγονότα του υποστοιχείου 1.

6. Στις **26.02.2019**, μεταξύ των ωρών **15:30 – 16:30**, ο οργανισμός μετέδωσε το πρόγραμμα **«Με Αγάπη Χριστιάνα»**, κατά τη διάρκεια του οποίου συζητήθηκε **«περιστατικό μπούλινγκ» σε δημοτικό σχολείο και έγινε αναφορά σε ανήλικη και την οικογένειά της οι οποίοι δεν απήλαυσαν δίκαιης, ορθής και αξιοπρεπούς συμπεριφοράς**, κατά παράβαση του **Κανονισμού 28(1)** των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Κανονισμών του 2000 (Κ.Δ.Π. 10/2000).

Ισχύουν τα γεγονότα του υποστοιχείου 1.

Ο οργανισμός, με επιστολή του Δικηγόρου του, Γαστών Χατζηναστασίου (Χατζηναστασίου, Ιωαννίδη Δ.Ε.Π.Ε. – Deloitte Legal), ημερομ. **31.07.2019**, απέστειλε τις θέσεις και τις απόψεις του για την παρούσα υπόθεση (**ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α΄**).

Έχουμε μελετήσει με μεγάλη προσοχή όλα τα ενώπιόν μας στοιχεία και περιστατικά, συμπεριλαμβανομένων των γραπτών εξηγήσεων του οργανισμού όπως έχουν εκφρασθεί από τον Δικηγόρο του και κατόπιν προσεκτικής παρακολούθησης των εν λόγω προγραμμάτων κρίνουμε ότι:

Στις **26.02.2019**, μεταξύ των ωρών **15:30 – 16:30**, ο οργανισμός μετέδωσε στο πλαίσιο του προγράμματος «**Με αγάπη Χριστιάνα**», συζήτηση για «περιστατικό μπούλινγκ» σε δημοτικό σχολείο:

- που δεν διεπóταν από την αρχή του σεβασμού της προσωπικότητας και του ιδιωτικού βίου ανήλικων παιδιών, κατά παράβαση του άρθρου **26(1)(ε)** του προαναφερθέντος Νόμου (υποστοιχείο 1),
- χωρίς ο οργανισμός να εξασφαλίζει ότι δεν ενδέχεται να βλάψει σοβαρά τη σωματική, την πνευματική ή την ηθική ανάπτυξη εμπλεκόμενων ανήλικων παιδιών, κατά παράβαση του άρθρου **29(1)** του προαναφερθέντος Νόμου (υποστοιχείο 2),
- που δεν διεπóταν από την αρχή της αντικειμενικότητας, κατά παράβαση του άρθρου **26(1)(α)** του προαναφερθέντος Νόμου(υποστοιχείο 3),
- που δεν βρισκόταν στο ποιοτικό επίπεδο που επιβάλλει η κοινωνική αποστολή της τηλεόρασης και η πολιτιστική ανάπτυξη της χώρας, κατά παράβαση του Κανονισμού **21(1)** των προαναφερθέντων Κανονισμών (υποστοιχείο 4),
- χωρίς ο οργανισμός να διασφαλίσει σεβασμό προς την προσωπικότητα και τον ιδιωτικό βίο ανήλικων παιδιών για τα οποία μεταδόθηκαν στοιχεία τέτοια που οδηγούν στην αναγνώριση της ταυτότητάς τους, κατά παράβαση του Κανονισμού **21(3)** (υποστοιχείο 5),
- κατά τη διάρκεια του οποίου έγινε αναφορά σε ανήλικη και την οικογένειά της οι οποίοι δεν απήλαυσαν δίκαιης, ορθής και αξιοπρεπούς συμπεριφοράς, κατά παράβαση του Κανονισμού **28(1)** (υποστοιχείο 6).

(Τα γεγονότα των υποστοιχείων εκτίθενται στις σελίδες 3 - 7 της παρούσας απόφασης).

Αναφορικά με τις γραπτές θέσεις / εξηγήσεις του οργανισμού, όπως αυτές εκτίθενται στην επιστολή του Δικηγόρου του οργανισμού, ημερομ. **31.07.2019**, η Αρχή λαμβάνει υπόψη την απολογία του οργανισμού και επισημαίνει τα ακόλουθα:

Ως προς τον ισχυρισμό ότι «η παρουσίαση του θέματος έγινε καθαρά στο πλαίσιο της υποστήριξης του ρόλου των Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης να μην αφήνουν στην αφάνεια περιστατικά περιθωριοποίησης, ρατσισμού, σχολικού εκφοβισμού με σκοπό την διέγερση της κοινωνικής συνείδησης και την ευαισθητοποίηση των αρμόδιων φορέων» η Αρχή δεν τον δέχεται και τον απορρίπτει. Εάν όντως η παρουσίαση του θέματος γίνονταν σε αυτό το πλαίσιο της ανάδειξης από τον οργανισμό θεμάτων σχολικού εκφοβισμού που παραμένουν στην αφάνεια, με σκοπό την ευαισθητοποίηση της κοινωνίας και των αρμόδιων φορέων, τότε θα καταβαλλόταν προσπάθεια από τους λειτουργούς του προγράμματος να τηρηθεί έστω κατ' ελάχιστο η δημοσιογραφική δεοντολογία. Ωστόσο, η συζήτηση για το «περιστατικό

μπούλινγκ» στηρίχθηκε αποκλειστικά σε μια δημοσίευση που έκανε στον προσωπικό της λογαριασμό στο μέσο κοινωνικής δικτύωσης facebook, μια μητέρα ενός ανήλικου παιδιού, την οποία ανέγνωσε μέλος του πάνελ και σχολίασαν η παρουσιάστρια και όλα τα μέλη του πάνελ. Πέραν της αναφοράς ότι επικοινωνήσαν τηλεφωνικώς με τη μητέρα που προέβη στη δημοσίευση «η οποία δεν ήθελε να δώσει περισσότερη έκταση, γιατί σήμερα το πρωί ήδη μίλησε με το σχολείο, με την διεύθυνση, με τους δασκάλους», δεν έγινε αναφορά σε άλλα στοιχεία ενδεχόμενου διερευνητικού ρεπορτάζ, ούτε αναφέρθηκε εάν ζητήθηκε η άποψη των αρμόδιων φορέων, όπως εκπαιδευτικών ή ψυχολόγων του σχολείου ή του Υπουργείου Παιδείας. Οι τοποθετήσεις της παρουσιάστριας και των μελών του πάνελ παρουσίασαν ως γεγονότα τους ισχυρισμούς που διατυπώθηκαν στη δημοσίευση στο μέσο κοινωνικής δικτύωσης facebook και προχώρησαν σε δικές τους εικασίες. Η Αρχή διερωτάται πώς με αυτό τον τρόπο διασταυρώθηκαν οι πηγές και οι πληροφορίες των λειτουργών του οργανισμού και πώς κατέληξαν στο συμπέρασμα ότι όντως υπήρξε περιστατικό εκφοβισμού, ότι κανένας αρμόδιος δεν το χειρίστηκε και έπρεπε να δημοσιευθεί σε ένα απογευματινό πρόγραμμα με αναπαραγωγή ενός σχολίου σε μέσο κοινωνικής δικτύωσης, προκειμένου να μην παραμείνει στην αφάνεια. Η Αρχή διερωτάται, επιπλέον, πώς επιτεύχθηκε η κοινωνική ευαισθητοποίηση και παραπέμπει ενδεικτικά στα πιο κάτω σχόλια που όχι μόνο δεν συμβάλλουν στην κοινωνική ευαισθητοποίηση, αλλά στιγματίζουν ανήλικα παιδιά: «**Ναι. Μπήκε στη συμμορία και ένα δεύτερο παιδί, «Παιδάκια οκτώ οκτώμισι ετών να κάνουν μπούλινγκ. Πώς γίνεται;», «Και να χτυπούν. Πώς γίνεται; Πώς τα έχουν μέσα στο μυαλό τους;», «Και η μητέρα του θύματος και η μητέρα του θύτη. Και έχει να κάνει πολύ με την οικογένεια, γιατί στο κείμενο, δεν ξέρω αν είναι της παρούσης, υπήρχε από τη συγκεκριμένη οικογένεια, χωρίς να θέλουμε να στοχοποιήσουμε μια συγκεκριμένη οικογένεια, σύμφωνα πάντα με το κείμενο της Θέκλας, υπήρχε στο παρελθόν πριν από αρκετά χρόνια, παρόμοιο περιστατικό που προήλθε από αυτή την οικογένεια. Πάντως, επειδή μιλήσαμε με τη Θέκλα, δεν ήθελε να δώσει περισσότερη έκταση, γιατί σήμερα το πρωί ήδη μίλησε με το σχολείο, με τη διεύθυνση, με τους δασκάλους», «Να σου πω κάτι όμως; Πολλές φορές επειδή η μητέρα που δουλεύει σε σχολείο, πολλές φορές όταν έρτουν τζαι πουν οι γονείς ότι εννά σας φκάλω στις τηλεοράσεις, η ατάκα, αυτόματα λύνεται το πρόβλημα», «Τα παιδιά μπορεί να γίνουν τόσο σκληρά χωρίς να το θέλουν που ο μόνος τρόπος να αντιμετωπιστεί αυτό είναι από τους μεγάλους. Αν δεν μπορείς να συνεννοηθείς ούτε με τους μεγάλους για να λύσεις αυτό το πρόβλημα δεν μπορεί να τα βάλεις τώρα να το βάλεις με ένα μικρό παιδί το οποίο ενδεχομένως κανείς δεν ξέρει τι εικόνες έχει, τι παραδείγματα έχει, γιατί το να ασκήσεις μπούλινγκ σε ένα άλλο παιδί, το να του χτυπήσεις και να γίνεται επανειλημμένα το να ασκείς μπούλινγκ, εννοώ εντάξει κάποια στιγμή, δηλαδή σκέφτου τα δικά μας τα παιδιά να έρθουν μια μέρα ότι το δικό σου παιδί χτύπησε ένα άλλο παιδί. Τι κάνεις; Θα κινήσεις γη και ουρανό να δεις πώς να αντιμετωπίσεις το παιδί σου για να το κόψεις μαχαίρι αυτό το πράγμα», «Δυστυχώς υπάρχουν γονείς που όχι δεν κάνουν αυτό το αυτονόητο, προκαλούν κάποιες φορές και στα παιδιά τους να είναι πιο επιθετικά», «Παιδιά, εγώ σας είπα, έχω δει πολλά παραδείγματα και έχω ακούσει πολλά παραδείγματα [...]. Σχολικούς αγώνες πάλης και έπαιζαν ξύλο οι γονείς. Δηλαδή πήγαν να δουν τα παιδιά τους σ' ένα άθλημα και στο τέλος έπαιζαν ξύλο, κανονικά, εδερτήκαν οι άνθρωποι. Δηλαδή είναι απαράδεκτο, απαράδεκτο αυτό το πράγμα που έγινε. Αυτά τα παιδιά, τα παιδιά τους, τι εικόνες**

έχουν; Όταν υπάρχει ένα πρόβλημα, βία», «Κάπου είχα διαβάσει ότι δεν είναι τα παιδιά που χρειάζονται βοήθεια εννοώ μέσω ψυχολόγων είναι οι γονείς που χρειάζονται», «Είναι πολύ μεγάλο πράγμα αυτό, αλλά τελospάντων, τι να πούμε. Μακάρι τουλάχιστον Θέκλα μου να αντιμετωπιστεί το γεγονός έστω και τώρα γιατί σε κανένα παιδάκι δεν αξίζει να περνάει ούτε ζόρι ούτε ν' αγχώνεται να μπει στην τάξη, ούτε να σκέφτεται τι θα του πει ένα άλλο παιδάκι στο σχολείο ούτε οτιδήποτε. Αν κάποιος δεν μπορεί να περιορίσει το δικό του το παιδί και να το συμμορφώσει τότε είναι δικό τους θέμα που πρέπει να αντιμετωπίσουν. Δεν σημαίνει ότι πρέπει να υποφέρουν τα άλλα τα παιδιά στο σχολείο».

Εάν η παρουσιάστρια και τα μέλη του πάνελ επιθυμούσαν να γίνει μια γενική συζήτηση αναφορικά με το πολύ σοβαρό θέμα του σχολικού εκφοβισμού, δεν θα αναφέρονταν ειδικά σε αυτό το περιστατικό, σχολιάζοντάς το για μεγάλο χρονικό διάστημα, αλλά θα μπορούσαν να φιλοξενήσουν εξειδικευμένους ειδικούς ή/και επαγγελματίες που εργάζονται με παιδιά ή να γίνει τουλάχιστον αναφορά σε συστάσεις ειδικών και επαγγελματιών. Αντίθετα, ο οργανισμός αναπαρήγε μια προσωπική δημοσίευση μητέρας σε μέσο κοινωνικής δικτύωσης, που περιείχε ισχυρισμούς και προσωπικά δεδομένα, εκτέθηκαν τρία ανήλικα παιδιά, καθώς και η οικογένεια του τρίτου παιδιού και έγινε συζήτηση για το συγκεκριμένο θέμα. Το πλαίσιο στο οποίο διεξήχθη η συζήτηση ανάμεσα στην παρουσιάστρια και στα μέλη του πάνελ θυμίζει ιδιωτική συζήτηση παρέας. Δεν υπήρξε συναίσθηση ευθύνης ότι αναφέρονται και εκθέτουν δημόσια ανήλικα παιδιά.

Στην επιστολή του δικηγόρου του οργανισμού αναφέρεται ότι πρωταρχική μέριμνα του οργανισμού είναι όταν μεταδίδει θέματα που αφορούν παιδιά να διασφαλίζει τα δικαιώματά τους, την αξιοπρέπειά τους και η μη αποκάλυψη της ταυτότητάς τους, ευθύνη που παίρνουν πολύ σοβαρά. Προς το σκοπό αυτό η Αρχή επισύρει την προσοχή του οργανισμού στα πιο κάτω και τον καλεί να ενημερώσει τους Λειτουργούς του σχετικά:

Οι οργανισμοί πρέπει να είναι ιδιαίτερα προσεκτικοί στο υλικό που μεταδίδουν και θα πρέπει να διερευνούν και να διασταυρώνουν την όποια πληροφορία έχουν. Επίσης, θα πρέπει να αναθεωρήσουν τι αποτελεί είδηση, οφείλοντας να φιλτράρουν με μεγαλύτερη προσοχή τον όγκο των πληροφοριών που φτάνουν κοντά τους, ξεχωρίζοντας τι αξίζει και πρέπει να μεταδοθεί, από αυτά που δεν έχουν καμία χρησιμότητα στην ενημέρωση, παρά μόνο ανήκουν στις ειδήσεις της κλειδαρότρυπας και τρέφουν κοινωνικό κουτσομπολιό, στις πλάτες δυστυχώς ανήλικων παιδιών που εμπλέκονται στις εκάστοτε υποθέσεις.

Η προβολή ή/και η εμπλοκή παιδιών σε περιστατικά που δημοσιεύονται από τα ΜΜΕ, υπό οποιεσδήποτε συνθήκες, πρέπει να γίνεται με μεγάλη προσοχή και πάντοτε με πλήρη σεβασμό των δικαιωμάτων κάθε παιδιού του οποίου η περίπτωση προβάλλεται ή/και εμπλέκεται ώστε να μην προκληθούν αρνητικές συνέπειες στη ζωή τους όπως πόνος, στιγματισμός και παρεμβάσεις στην προσωπική του ζωή. Θα πρέπει να διασαφηνιστεί ότι η ταυτότητα ενός παιδιού δεν προστατεύεται μόνο με το να μην παρουσιάζεται το πρόσωπό του, αλλά με το να μην αποκαλύπτονται τα στοιχεία της ταυτότητας του ίδιου ή/και άλλων προσώπων της οικογένειάς του, ή/και δεδομένων της ιδιωτικής και οικογενειακής του ζωής ή

στοιχεία τέτοια που ουσιαστικά να «φωτογραφίζουν» ή να προσβάλλουν το εμπλεκόμενο παιδί. Στην προκειμένη περίπτωση ο οργανισμός αναπαρήγε μια δημοσίευση μιας μητέρας στο κοινωνικό δίκτυο facebook, αναφέροντας το όνομά της και δίδοντας στοιχεία και δεδομένα της ιδιωτικής ζωής ανήλικων παιδιών τα οποία αναφέρθηκαν και ένα τρίτο που «φωτογραφήθηκε», αφού αναφέρθηκε ποια είναι η τάξη του (η τάξη της κόρης της Θέκλας Κυριάκου η οποία είναι 8,5 χρονών). Επιπλέον, το παιδί στιγματίστηκε ως «θύτης» ενώ σε καμία περίπτωση σε περιστατικά με ανήλικους δεν δίδεται αυτή η διάσταση. Το θέμα αυτό ως ειδικό θέμα δεν αποτελούσε καν θέμα που έπρεπε να καλυφθεί στην ειδησεογραφία. Ακόμα κι όταν ένα θέμα δικαιολογείται από τις εξαιρετικές περιστάσεις του ότι χρίζει δημοσιοποίησης η δημοσιογραφική κάλυψη θα πρέπει να γίνεται με μεγάλη προσοχή και πάντοτε με πλήρη σεβασμό όλων των δικαιωμάτων κάθε παιδιού του οποίου η περίπτωση προβάλλεται ή/και εμπλέκεται. Στο υπό αναφορά πρόγραμμα, όπως αναφέρθηκε και πιο πάνω, θα μπορούσε να γίνει μια γενική συζήτηση για τον σχολικό εκφοβισμό και να μην προωθούνται απλοϊκά μηνύματα όπως το ότι οι εκπαιδευτικοί δεν πράττουν τίποτα και «όταν έρτουν τζαι πουν οι γονείς ότι εννά σας φκάλω στις τηλεοράσεις, η ατάκα, αυτόματα λύνεται το πρόβλημα». Ή ότι την ευθύνη για τα παιδιά που ασκούν σχολικό εκφοβισμό την έχουν οι γονείς τους ή πολύ περισσότερο να στοχοποιείται η οικογένεια ενός παιδιού («υπήρχε στο παρελθόν πριν από αρκετά χρόνια, παρόμοιο περιστατικό που προήλθε από αυτή την οικογένεια»).

Οι Λειτουργοί των ΜΜΕ θα πρέπει να έχουν την Αρχή του Συμφέροντος του Παιδιού ως ένα από τα βασικά κριτήρια της διαδικασίας λήψης αποφάσεων όπου τα θέματα αφορούν παιδιά, εμπλέκονται παιδιά ή απευθύνονται σε παιδιά, ειδικά όσον αφορά τη θεματολογία αλλά και τον τρόπο παρουσίασης ενός θέματος. Η Αρχή της Διασφάλισης του Συμφέροντος του Παιδιού είναι μια από τις τέσσερις βασικές αρχές της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα του Παιδιού και καθορίζει ότι σε όλες τις αποφάσεις που αφορούν το παιδί, είτε αυτές λαμβάνονται στη σφαίρα της δημόσιας είτε της ιδιωτικής ζωής, το συμφέρον του παιδιού πρέπει να είναι πρωταρχικής σημασίας. Η Αρχή επισημαίνει ότι ο οργανισμός έχει ευθύνη να προστατεύσει το συμφέρον του παιδιού ακόμη κι αν μια δημοσίευση έχει την έγκριση των γονέων ή κηδεμόνων του. Διότι ο οργανισμός έχει ευθύνη να προστατεύσει τα παιδιά έναντι όλων. Το δικαίωμα στην ιδιωτικότητα πρέπει να εφαρμόζεται σε όλα τα παιδιά χωρίς διακρίσεις και να προστατεύεται σε όλες τις περιπτώσεις όπου πρωταγωνιστής του θέματος είναι παιδί σε ρόλο θύματος, θύτη ή μάρτυρα, όσο και στις περιπτώσεις όπου το θέμα αφορά άλλα μέλη τη οικογένειάς του.

Η Αρχή συστήνει στον οργανισμό να επισύρει την προσοχή των Λειτουργών του στις πρόνοιες του περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Οργανισμών Νόμου 7(Ι)/98 (όπως αυτός τροποποιήθηκε μεταγενέστερα) και των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Κανονισμών του 2000 (Κ.Δ.Π. 10/2000), καθώς και στον Κώδικα Δημοσιογραφικής Δεοντολογίας, που προνοεί ότι «Τα ΜΜΕ και οι λειτουργοί των υποχρεούνται να τηρούν τις πρόνοιες της Διεθνούς Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για το Παιδί» (άρθρο 11). Περαιτέρω, ένας χρήσιμος οδηγός για τη διαχείριση θεμάτων που αφορούν στο παιδί είναι η έκδοση της UNICEF, που εξέδωσε στην Κύπρο η Επίτροπος Προστασίας Δικαιωμάτων του

Παιδιού με τίτλο «Τα ΜΜΕ και τα Δικαιώματα των Παιδιών. Ένας οδηγός για δημοσιογράφους».

Ενόψει των ανωτέρω, η Αρχή κρίνει και αποφασίζει ότι υπάρχουν παραβάσεις των **άρθρων 26(1)(ε) (υποστοιχείο 1), 29(1) (υποστοιχείο 2), 26(1)(α) (υποστοιχείο 3)** του περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Οργανισμών Νόμου 7(I)/98 (όπως αυτός τροποποιήθηκε μεταγενέστερα) και των Κανονισμών **21(1) (υποστοιχείο 4), 21(3) (υποστοιχείο 5) και 28(1) (υποστοιχείο 6)** των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Κανονισμών του 2000 (Κ.Δ.Π 10/2000).

Η Αρχή έχει δώσει στον οργανισμό το δικαίωμα να ακουσθεί και μπορεί, σύμφωνα με τις πρόνοιες του **άρθρου 3(2)(ζ)** του περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Οργανισμών Νόμου 7(I)/98 (όπως αυτός τροποποιήθηκε μεταγενέστερα), να προχωρήσει στην επιβολή των, κατά την κρίση της, επιβαλλόμενων κυρώσεων.

Παρά ταύτα και υπό το φως των περιστάσεων της υποθέσεως, η Αρχή δίνει στον οργανισμό την ευκαιρία να ακουσθεί και μετά τη διαπίστωση των παραβάσεων για σκοπούς επιβολής κυρώσεων.

Η Αρχή καλεί τον οργανισμό, εάν επιθυμεί, όπως υποβάλει τις απόψεις του εγγράφως και / ή προσωπικώς για σκοπούς επιβολής κυρώσεων μέσα σε δεκατέσσερις (14) μέρες από την λήψη της παρούσας. Σε περίπτωση που δεν ληφθεί απάντηση μέσα στην πιο πάνω προθεσμία, η Αρχή θα προχωρήσει στην επιβολή κυρώσεων.

(ΡΟΝΑ ΠΕΤΡΗ ΚΑΣΑΠΗ)

Πρόεδρος

Αρχής Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου

N.X.

ΑΡΧΗ ΡΑΔΙΟΤΗΛΕΟΡΑΣΗΣ ΚΥΠΡΟΥ

(ΥΠΟΘΕΣΗ ΑΡ. 30/2019(92))

ΑΥΤΕΠΑΓΓΕΛΤΗ ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ ΠΑΡΑΒΑΣΕΩΝ ΑΠΟ ΤΟΝ ΤΗΛΕΟΠΤΙΚΟ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟ «ALPHA ΚΥΠΡΟΥ» ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑ ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ «ALPHA TELEVISION CYPRUS LIMITED»

Ημερομηνία Απόφασης: 29 Ιανουαρίου, 2020

Ενώπιον: κ.κ. Ρόνας Πετρή Κασάπη, Προέδρου, Μαρίας Κούσιου, Αντιπροέδρου, Σέργιου Ποΐζη, Τάσου Κυρμίτση, Αγγελικής Λαζάρου, Χρύσως Τσόκκου και Πάνου Κανελλόπουλου, Μελών.

ΑΠΟΦΑΣΗ

Στις 25 Σεπτεμβρίου 2019, η Αρχή Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου αποφάσισε ότι στην παρούσα υπόθεση υπάρχουν παραβάσεις των άρθρων 26(1)(α), 26(1)(ε) και 29(1) του περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Οργανισμών Νόμου 7(Ι)/98 (όπως αυτός τροποποιήθηκε μεταγενέστερα) και των Κανονισμών 21(1), 21(3) και 28(1) των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Κανονισμών του 2000 (Κ.Δ.Π. 10/2000).

Τα πιο πάνω άρθρα προνοούν τα εξής:

«26.-(1) Οι εκπομπές κάθε αδειούχου τηλεοπτικού ή ραδιοφωνικού οργανισμού πρέπει να διέπονται από τις αρχές –

α) Της αντικειμενικότητας, της πληρότητας και της επικαιρότητας της πληροφόρησης.

Η πληρότητα του προγράμματος μη θεματικού τηλεοπτικού ραδιοφωνικού οργανισμού διαφαίνεται:

- (i) Από το ποσοστό των ενημερωτικών προγραμμάτων, εξαιρουμένων των δελτίων ειδήσεων, που μεταδίδονται μεταξύ των ωρών 12.00 και 24.00, το οποίο δεν πρέπει να είναι χαμηλότερο του 7% του ολικού χρόνου εκπομπής στη διάρκεια μιας εβδομάδας·
- (ii) από το ποσοστό των πολιτιστικών προγραμμάτων που μεταδίδονται μεταξύ των ωρών 12.00 και 24.00, το οποίο πρέπει να αποτελεί τουλάχιστο το 2% του χρόνου της

εκπομπής, εκτός του χρόνου των ειδήσεων, αθλητικών εκδηλώσεων, τηλεοπτικών / ραδιοφωνικών παιγνιδιών, διαφημίσεων ή των υπηρεσιών τηλεαγοράς:

Νοείται ότι τα πιο πάνω ποσοστά θα εφαρμόζονται και για τους τηλεοπτικούς οργανισμούς κωδικοποιημένων εκπομπών μόνο αναφορικά με το πρόγραμμά τους που μεταδίδεται σε μη κωδικοποιημένη μορφή.

.....
(ε) του σεβασμού της προσωπικότητας, της υπόληψης και του ιδιωτικού βίου του ατόμου»

«29(1) Οι τηλεοπτικοί οργανισμοί έχουν υποχρέωση να διασφαλίζουν ότι οι εκπομπές τους δεν περιλαμβάνουν προγράμματα τα οποία ενδέχεται να βλάψουν σοβαρά τη σωματική, την πνευματική ή την ηθική ανάπτυξη των ανηλίκων και ιδίως προγράμματα που περιέχουν πορνογραφικές σκηνές ή σκηνές αδικαιολόγητης βίας».

Οι πιο πάνω Κανονισμοί αναφέρουν τα ακόλουθα:

«21(1) Οι σταθμοί λαμβάνουν μέτρα, ώστε οι εκπομπές να ευρίσκονται στο ποιοτικό επίπεδο που επιβάλλει η κοινωνική αποστολή του ραδιοφώνου και της τηλεόρασης και η πολιτιστική ανάπτυξη της χώρας».

«21(3) Οι σταθμοί υποχρεούνται όπως σ' όλες τις εκπομπές (συμπεριλαμβανομένων και των διαφημίσεων) διασφαλίζουν σεβασμό προς την προσωπικότητα, την τιμή, την υπόληψη, τον ιδιωτικό βίο, την επαγγελματική, επιστημονική, κοινωνική, καλλιτεχνική, πολιτική ή άλλη συναφή δραστηριότητα κάθε προσώπου, η εικόνα του οποίου εμφανίζεται στην οθόνη ή το όνομα του οποίου μεταδίδεται από σταθμό ή γίνεται αναφορά ή μεταδίδονται γι' αυτό στοιχεία τέτοια που οδηγούν στην αναγνώριση της ταυτότητας του. Η πιο πάνω υποχρέωση επεκτείνεται αναφορικά με κάθε άτομο ή την εικόνα γενικά του ανθρώπου ως ατόμου ή μέλους ομάδας».

«28(1) Τα πρόσωπα που συμμετέχουν ή αναφέρονται σε εκπομπή απολαύουν δίκαιης, ορθής και αξιοπρεπούς συμπεριφοράς».

Η Αρχή έδωσε στον οργανισμό το δικαίωμα να ακουσθεί και μπορούσε, σύμφωνα με τις πρόνοιες του άρθρου 3(2)(ζ) του περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Οργανισμών Νόμου

7(I)/98 (όπως αυτός τροποποιήθηκε μεταγενέστερα), να προχωρήσει στην επιβολή των κατά την κρίση της επιβαλλομένων κυρώσεων.

Παρά ταύτα και υπό το φως των περιστάσεων της υποθέσεως, η Αρχή έδωσε στον οργανισμό την ευκαιρία να ακουσθεί και μετά τη διαπίστωση των παραβάσεων για σκοπούς επιβολής κυρώσεων.

Η Αρχή με επιστολή της ημερομ. **30.10.2019** κάλεσε τον οργανισμό, εάν επιθυμεί, να υποβάλει τις απόψεις του για σκοπούς επιβολής κυρώσεων γραπτώς και/ή προσωπικώς, ως επιλέξει, είτε αυτοπροσώπως και/ή μέσω αντιπροσώπου και/ή μέσω δικηγόρου της επιλογής του. Επιπλέον, η Αρχή ενημέρωσε τον οργανισμό πως εάν επιθυμεί να υποβάλει τις απόψεις του γραπτώς, για σκοπούς επιβολής κυρώσεων, να τις υποβάλει εντός δεκατεσσάρων (14) ημερών από τη λήψη της πιο πάνω επιστολής και εάν επιθυμεί να υποβάλει τις απόψεις του προσωπικώς, να πληροφορήσει σχετικά την Αρχή, το αργότερο εντός δεκατεσσάρων (14) ημερών από τη λήψη της πιο πάνω επιστολής, ώστε να ειδοποιηθεί ανάλογα με ειδική επιστολή. Τονίστηκε, επίσης, ότι σε περίπτωση που δεν ληφθεί οποιαδήποτε απάντηση μέσα στις πιο πάνω προθεσμίες η Αρχή Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου θα προχωρήσει στην επιβολή κυρώσεων.

Ο οργανισμός με επιστολή του Δικηγόρου του, κ. Γαστών Χατζηαναστασίου (Χατζηαναστασίου, Ιωαννίδη Δ.Ε.Π.Ε.), ημερομ. **11.11.2019**, υπέβαλε τις θέσεις / απόψεις του, για σκοπούς επιβολής κυρώσεων (**ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α'**).

Η Αρχή λαμβάνει υπόψη την απολογία του οργανισμού και τη δέσμευσή τους «να προβούν σε όσα τους παρότρυνε μέσω της Απόφασης η Αρχή με σκοπό τη βελτίωση ή/και διαμόρφωση ενός προγράμματος που θα ανταποκρίνεται στα όσο στοχεύει και επιθυμεί να επιτύχει ο σταθμός [...], ήτοι να προσφέρει προγράμματα κατάλληλα για όλους, καθιστώντας την τηλεόραση όσο περνά από το χέρι τους ένα μέσο θετικής διαπαιδαγώγησης των ανηλίκων».

Η Αρχή επαναλαμβάνει, ως η Απόφασή της ημερομ. 25.09.2019, ότι η προβολή ή/και η εμπλοκή παιδιών σε περιστατικά που δημοσιεύονται από τα ΜΜΕ, υπό οποιεσδήποτε συνθήκες, πρέπει να γίνεται με μεγάλη προσοχή και πάντοτε με πλήρη σεβασμό των δικαιωμάτων κάθε παιδιού του οποίου η περίπτωση προβάλλεται ή/και εμπλέκεται ώστε να μην προκληθούν αρνητικές συνέπειες στη ζωή τους όπως πόνος, στιγματισμός και παρεμβάσεις στην προσωπική του ζωή. Θα πρέπει να διασαφηνιστεί ότι η ταυτότητα ενός παιδιού δεν προστατεύεται μόνο με το να μην

παρουσιάζεται το πρόσωπό του, αλλά με το να μην αποκαλύπτονται τα στοιχεία της ταυτότητας του ιδίου ή/και άλλων προσώπων της οικογένειάς του, ή/και δεδομένων της ιδιωτικής και οικογενειακής του ζωής ή στοιχεία τέτοια που ουσιαστικά να «φωτογραφίζουν» ή να προσβάλλουν το εμπλεκόμενο παιδί. Το θέμα που κάλυψε ο οργανισμός ως ειδικό θέμα δεν αποτελούσε θέμα που έπρεπε να καλυφθεί στην ειδησεογραφία. Ακόμα κι όταν ένα θέμα δικαιολογείται από τις εξαιρετικές περιστάσεις του ότι χρίζει δημοσιοποίησης η δημοσιογραφική κάλυψη θα πρέπει να γίνεται με μεγάλη προσοχή και πάντοτε με πλήρη σεβασμό όλων των δικαιωμάτων κάθε παιδιού του οποίου η περίπτωση προβάλλεται ή/και εμπλέκεται. Στο υπό αναφορά πρόγραμμα θα μπορούσε να γίνει μια γενική συζήτηση για τον σχολικό εκφοβισμό και να μην προωθούνται απλοϊκά μηνύματα όπως το ότι οι εκπαιδευτικοί δεν πράττουν τίποτα και «όταν έρτουν τζαι πουν οι γονείς ότι εννά σας φκάλω στις τηλεοράσεις, η ατάκα, αυτόματα λύνεται το πρόβλημα». Ή ότι την ευθύνη για τα παιδιά που ασκούν σχολικό εκφοβισμό την έχουν οι γονείς τους ή πολύ περισσότερο να στοχοποιείται η οικογένεια ενός παιδιού («υπήρχε στο παρελθόν πριν από αρκετά χρόνια, παρόμοιο περιστατικό που προήλθε από αυτή την οικογένεια»).

Εν όψει των ανωτέρω, η Αρχή Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου, αφού έλαβε σοβαρά υπόψη της όλα τα ενώπιον της στοιχεία, συμπεριλαμβανομένων της απολογίας του οργανισμού για σκοπούς επιβολής κυρώσεων, αποφασίζει όπως επιβάλει στον οργανισμό για τις παραβάσεις που έγιναν στις 26.02.2019, κυρώσεις ως ακολούθως:

- Για την παράβαση του **άρθρου 26(1)(ε)** (υποστοιχείο **1**) του περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Οργανισμών Νόμου 7(I)/98 (όπως τροποποιήθηκε μεταγενέστερα) το διοικητικό πρόστιμο των **€2.000**.
- Για την παράβαση του **άρθρου 29(1)** (υποστοιχείο **2**) του περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Οργανισμών Νόμου 7(I)/98 (όπως τροποποιήθηκε μεταγενέστερα) το διοικητικό πρόστιμο των **€2.000**.
- Για την παράβαση του **άρθρου 26(1)(α)** (υποστοιχείο **3**) του περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Οργανισμών Νόμου 7(I)/98 (όπως τροποποιήθηκε μεταγενέστερα) το διοικητικό πρόστιμο των **€1.000**.
- Για την παράβαση του **Κανονισμού 28(1)** (υποστοιχείο **6**) των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Κανονισμών του 2000 (Κ.Δ.Π 10/2000) το διοικητικό πρόστιμο των **€1.000**.

- Για την παράβαση του **Κανονισμού 21(1)** (υποστοιχείο **4**) των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Κανονισμών του 2000 (Κ.Δ.Π 10/2000) η Αρχή επιβάλλει την κύρωση της **Προειδοποίησης**.
- Για την παράβαση του **Κανονισμού 21(3)** (υποστοιχείο **5**) των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Κανονισμών του 2000 (Κ.Δ.Π 10/2000) η Αρχή δεν επιβάλλει οιαδήποτε κύρωση λόγω ομοιότητας των γεγονότων και συστατικών στοιχείων της παρούσας παράβασης με εκείνων του υποστοιχείου 1, στο οποίο έχει ήδη επιβληθεί κύρωση.

Ο οργανισμός καλείται να εμβάσει προς την Αρχή Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου το συνολικό διοικητικό πρόστιμο των **€6.000** που του έχει επιβληθεί μέσα σε τριάντα (30) ημέρες από την κοινοποίηση σ' αυτόν της παρούσας απόφασης.

Η Αρχή εφιστά την προσοχή του οργανισμού στο ότι δεν θα διστάσει να επιβάλει αυστηρότερες κυρώσεις σε περίπτωση που ο οργανισμός επαναλάβει παρόμοιας φύσεως παραβάσεις.

(ΡΟΝΑ ΠΕΤΡΗ ΚΑΣΑΠΗ)

Πρόεδρος

Αρχής Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου

N.X.